

GYVENIMO BŪDAS

Poetinis BRUTALIZMAS

Pasaulinėje šiuolaikinio dizaino scenoje galerija „Philia“ išsiskiria unikaliu konceptu. Originaliai pristatomi įvairių baldų kūrėjų darbai kiekvieną kartą virsta meniniu manifestu.

NERIOS LEJAY tekstas

KULTŪRINIŲ NUOTYKIŲ IEŠKOTOJAI

2015 metais Ženevoje duris atvėrė dizaino galerija „Philia“, įkurta brolių iš Paryžiaus – Ygaëlio ir Yair'io Attali. Jūs jungia domėjimasis menu, literatūra ir filosofija, atspindintis tiek pavadinime – senovės graikų kalboje „Philia“ reiškia draugystę, meilę, prisirišimą, – tiek misijoje: kurti ryšius tarp menininkų, disciplinų, auditorijos ir kultūrinių teritorijų.

Galerija pasižymi intelektualiu, konceptuali požiūriu ir veikia kaip leidykla, jaunųjų dizainerių karjeros platforma bei parodų laboratorija, nuolat eksperimentuojanti su formomis, medžiagomis ir kontekstu. Jos hibridišką prigimtį atskleidžia tarptautinė, klajokliška veikla: be nuolatinių padalinių Ženevoje, Niujorke, Singapūre ir Meksikoje, renginiai vyksta netikėtose vietose – istoriniuose pastatuose, bažnyčiose ar kituose kultūriniuose objektuose. Tokia strategija leidžia ne tik žaisti su architektūra, erdve, bet ir užmegzti ryšį su vietos praeitimi, paverčiant kiekvieną projektą savitu pasakojimu.

Ši greitai tarptautinį pripažinimą pelnusi vizija broliams kilo natūraliai. „Paryžiaus politinių mokslų institute „Sciences Po“ iki doktorantūros pabaigos studijavau filosofiją ir politikos mokslus, o Sorbonos universitete – lyginamąją literatūrą. Iš pradžių ketinavau siekti akademinės karjeros, tačiau rašydamas baigiamąjį darbą politinės filosofijos srityje pradėjau dirbti galenijose, – pasakojo Y. Attali. – Atsivėręs nežinomas meno pasaulis mane labai sužavėjo. Aistra persidavė ir broliui – taip gimė „Philia“. Nuo pradžių pasiskirstėme atsakomybės: aš atsakingas už meninę dalį, o Yair'is rūpinasi praktiniais ir finansiniais aspektais, taip pat – vietų paieška. Tai mums leido greitai pereiti prie „klajokliško“ modelio – ieškoti netipinių vietų visame pasaulyje, apie kurias dauguma profesionalų nesusimąsto. Ten kuriame konkrečiai aplinkai pritaikytas instaliacijas, susitinkame naujus žmones, tyrinėjame netikėtas tiek estetinės išraiškos, tiek bendravimo formas. Taigi, kiekvienas renginys tampa unikaliu nuotykiu, kuris, nepaisant iššūkių, įkvėpia judėti toliau.

Italo Pietro
Franceschini
kėdė.

Φ PHILIA

Be abejo, visa tai neįmanoma be įdomių baldų dizainerių. Pirmiausia sudomino ne prestižiniai vardai, o jauni, kylantys talentai iš įvairių kultūrinių aplinkų – Europos, Artimųjų Rytų, Amerikos, Azijos. Tai buvo sunki, bet ambicinga užduotis. Dabar galerija rūpinasi daugiau nei 30 išgarsėjusių menininkų. Nepaisant kiekvieno skirtumų, juos visus vienija savitų medžiagų panaudojimas, atlikimo kokybė, nesenstantis, originalus stilius. Ypač svarbus kriterijus – dėmesys ne klasikinėms funkciniams baldams, o bendra dizaino kaip skulptūrinio akto vizija. Ją vadinu vabšabio brutalizmu. Tai hibridinis estetikos terminas, jungiantis dvi skirtingas, bet intriguojančiai suderinamas kryptis: japonišką filosofiją, pabrėžiančią netobulumą, natūralumą, paprastumą su dominuojančiais organiškais paviršiais, dėvėjimosi žymėmis, bei šaltą struktūrinę logiką, išryškinančią neapdorotas medžiagas (ypač betoną), masyvias geometrines formas, konstrukcijų atvirumą ir funkcionalumą.“

Galerijos „Philia“ išrinkti dizaineriai atstovauja vienam arba kitam priešingam poliui, o kai kurie geba sujungti abu. Pavyzdžiui, prancūzas Jérôme'as Pereira savo kūrinius drožia iš medžio tarsi

Φ PHILIA

GYVENIMO BŪDAS

skulptorius. Jo jautrus, subtilus požiūris artimesnis vabisabio estetikai. O italas Pietro Franceschini, turintis architekto išsilavinimą, priešingai – žaisdamas drąsiomis, grafinėmis formomis, skulptūriniais siluetais ir netikėtomis medžiagomis, labiau linksta prie brutalizmo. Belgas Pierre'as De Vackas, nepaisant itin švarių, geometrinių linijų, visuomet į savo darbus įtraukia natūralius, nepoliruotus akmenis blokus, traktuodamas juos kaip gamtos dovanas. Taip jis atsiduria estetiško dialogo centre. Šie menininkai puikiai atspindi tris skirtingas sroves, susipinančias parodose.

NOMADINIS DIZAINO PLATINIMAS

Galerija „Philia“ savo dešimties metų kūrybinių kelionių jubiliejų paminėjo Nuazi le Grano mieste, rytinėje Paryžiaus aglomeracijos dalyje. Vietos pasirinkimas neatsitiktinis – ją išgarsino 8-ojo dešimtmėsio didžiųjų socialinių utopijų liekanos: du įspūdingi monumentinės architektūros simboliai. Ricardo Bofillo 1983 metais suprojektuotas trijų postmodernistinių gyvenamųjų pastatų kompleksas „Espaces Abraxas“ su 700 darbininkų klasei skirtų apartamentų buvo sumanytas kaip „liaudies rūmai“. Ochros spalvos betonai, didelio mastelio teatrališka estetika bei

„PHILIA“ NUOSEKLIU,
apgalvotu judėjimu,
ESTETISKU
SMALSUMU, *drąsiais*
EKSPERIMENTAIS
suformavo
ATPAŽIŪSTAMĄ
šiuolaikinio meninio
dizaino KALBĄ.

Galerijos „Philia“ paroda „Then and Now – Brazilian Legacy“, MAC muziejus prie Rio de Janeiro, 2025 m. rugpjūtis.

neoklasicistiniai elementai – kolonos, arkos, skulptūriniai fasadai – kuria stiprias vizualines perspektyvas. Gyventojai ir praeiviai tampa aktyviais šios retrofuturistinės erdvės dalyviais, kurioje vaizduotė susilieja su kasdienybe. Šalia stovi architekto Jacques'o Kaliszo sukurta gigantiška, kelių aukštų automobilių stovėjimo aikštelė „Mont d'Est“. Su savo neapdoroto betono paviršiais ir sudėtinga, labirintine struktūra ji primena brutalizmo stiliaus kosminę stotį.

Abi šios stiprų identitetą turinčios vietos puikiai dera su galerijos „Philia“ kūrybine vizija. 2025 metų lapkritį čia surengta jubiliejinė paroda „Strates“ (liet. „Sluoksniai“) laikinai jas pavertė gyva meno scena. Lankytojai galėjo atrasti subtilius ryšius tarp brutalizmo ir šiuolaikinio meno, taip pat susipažinti su unikalia urbanistine istorija. Scenografija išnaudojo grubias betono faktūras, spiralines automobilių aikštelės rampas, imponuojančias „Espaces Abraxas“ formas, užmegzdama įtaikų dialogą tarp galerijos dizainerių darbų ir laiko paženklintos architektūros. Taip buvo atskleisti atminties sluoksniai, įkvepiantys dabarties kūrybą.

„Paprastai visi projektai prasideda nuo vizualiai ar istoriškai įdomių vietų, pagal kurias įsivaizduoju filosofškai galias temas. Remdamiesi šiais kriterijais, galerijos dizaineriai sugalvoja unikalių kūrinių arba nedidelę jų seriją. Pavyzdžiui, Milane, desakralizuotoje *San Vittore* bažnyčioje ir buvusioje siuvimo mašinų gamykloje, 2021–2023 metais per parodų trilogiją „Šventumo metamorfozės“ iš įvairių perspektyvų tyrinėjome sakralumo sąvoką.

2022 metais garsaus architekto Le Corbusier suprojektuotame gyvenamajame komplekse „La Cité Radieuse“ Marselyje gilinomės į kultūrinio palikimo įtakas. Kartais bendradarbiaujame ir su kitų šalių autoriais – 2022 metais Meksiko mieste organizuotame renginyje „Transatlántico“ pristatėme naujos kartos Lotynų Amerikos talentų darbus dialoge su žinomais Europos dizaineriais, pirmą kartą eksponavusiais savo kūrinius šalyje. 2025-ųjų rugpjūtį brazilų architekto Oscaro Niemeyerio suprojektuotame šiuolaikinio meno muziejuje (MAC) prie Rio de Žaneiro veikusi paroda sujungė Brazilijos modernizmo dizaino pionierius ir jaunąją kartą, – paaikšino Y. Attali. – Dar viena svarbi veiklos dalis – menininkų rezidencijos, vadinamos „Transhumances“.

Jos suteikia galimybę pajusti kontekstą, bendradarbiauti su vietiniais aukštos kvalifikacijos meistras bei naudoti ten randamas žaliavas. 2021-aisiais Florencijoje rezidentai metus tyrinėjo Medičių giminės archyvus, o jų darbai, įkvėpti Renesanso laikotarpio ir sukurti pasitelkiant tradicines amatininkystės technikas, buvo pristatyti didinguose „Palazzo Galli Tassi“ rūmuose.

Mums brangų socialinį galerijos aspektą gerai iliustruoja 2022 metų projektas „Design Brut | Philia & Kids“. Jam pasirinkome nedidelį Brėjaus prie Ruajos kaimelį Ruajos slėnyje, Pietų Prancūzijoje, netoli Italijos sienos. Ši vietovė nepaprastai nukentėjo per siaubingą 2020 metų potvynį. Ten gyvenantys 6–7 metų vaikai nupiešė jų lakioje vaizduotėje atsiradusių keisčiausių baldų eskizus. Pagal juos dizaineriai Antoine'as Behaghelis ir Alexis Foiny sukūrė penkis unikalius dirbinius, kurie iš alyvmedžio buvo pagaminti vietinėse dirbtuvėse. Taip per kūrybą mažyliai susipažino su aplinkosaugos svarba. 2026-aisiais ketiname surengti panašią akciją Brazilijoje.

Per dešimtmetį galerija „Philia“ nuosekliu, apgalvotu judėjimu, estetišku smalsumu, drąsiais eksperimentais suformavo atpažįtamą šiuolaikinio meninio dizaino kalbą. Jos atstovaujamas novatoriškus talentus vienija ne pelno siekimas, o stiprus „apmąstymų“ troškimas. Tai seniai patraukė unikalios prabangos ieškančius kolekcininkus iš viso pasaulio. Broliai Y. ir Y. Attali tiki, kad dizainas nėra tik graži forma – tai bendruomenė, švietimas, kolektyvinė vaizduotė ir kultūrinis tiltas, griauantis žmonių skiriančias sienas. ●